

DRUHÁ ČASŤ

VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

§ 3

Základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a krajiny

(1) Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrožovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

(2) Významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie.

(3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia¹⁴⁾ a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu.¹⁵⁾

(4) Podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia.

(5) Podnikatelia a právnické osoby sú povinní opatrenia podľa odsekov 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov.¹⁶⁾

¹⁴⁾ § 2 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

¹⁵⁾ Napríklad § 7 zákona SNR č. 307/1992 Zb. v znení zákona č. 83/2000 Z. z.

¹⁶⁾ Napríklad zákon č. 50/1976 Zb. v z. n. p., zákon č. 61/1977 Zb. v z. n. p., zákon SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v z. n. p., zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v z. n. p., zákon č. 313/1999 Z. z. o geologických prácach a o štátnej geologickej správe (geologický zákon), zákon č. 184/2002 Z. z.

Súvisiace ustanovenia zákona

§ 2, 4, 9, 10, 54, 64 – 65a, 67 – 69

Súvisiace vnútroštátne právne predpisy

Zákon č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky v z. n. p.

Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v z. n. p.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v z. n. p.

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v z. n. p.

Zákon č. 139/2002 Zb. o rybárstve v z. n. p.

Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti životné prostredie.

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v z. n. p. (vodný zákon)

Zákon č. 193/2005 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v z. n. p.

Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v z. n. p.

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v z. n. p.

Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v z. n. p.

Zákon č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín v z. n. p.

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v z. n. p.

K § 3

Druhá časť zákona upravuje podmienky všeobecnej ochrany prírody a krajiny, ktoré sa uplatňujú na celom území Slovenska a vytvárajú základnú, východiskovú, štruktúru práv a povinností súvisiacich s ochranou prírody a krajiny, na ktorú nadväzujú ostatné ustanovenia zákona, najmä jeho tretej časti, ktoré upravujú podmienky osobitnej ochrany prírody a krajiny.

Charakteristickým znakom ustanovenia § 3 zákona je jeho úzka spojitosť s Ústavou SR a zákonom č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v z. n. p. ako základnými vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi právo životného prostredia. Práve toto ustanovenie je jednak prejavom ústavných povinností súvisiacich s ochranou životného prostredia uvedených v čl. 44 ods. 2 až 4 Ústavy SR a jednak prejavom povinností pri ochrane životného prostredia uvedených v § 17 až 19 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v z. n. p.

Napriek tomu, že v zmysle nadpisu tohto ustanovenia by predmetom jeho úpravy mali byť aj práva, všetky odseky paragrafu § 3 zákona s výnimkou odseku 2, ktorý však len obmedzuje právo užívať významný krajinný prvok, majú príkazový charakter.

Osobitosťou tohto ustanovenia je aj skutočnosť, že obsahuje imperfektné právne normy, teda normy ustanovujúce povinnosti resp. obmedzenia, s porušením ktorých zákonodarca nespája žiadnu sankciu. Toto ustanovenie je do

značnej miery ovplyvnené princípom prevencie a predbežnej opatrnosti, pretože reguluje aj ohrozujúce činnosti. O to dôslednejšie by orgány verejnej správy, a to najmä štátne orgány ochrany prírody a krajiny, mali sledovať vymáhať ich dodržiavanie.

K odseku 1

Ustanovuje sa všeobecná povinnosť všetkých subjektov práva chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním, ničením. Ustanovuje sa aj spoločná, avšak diferencovaná povinnosť starať sa o zložky prírody a krajiny a prvky prírody a krajiny.

Zákonodarca chápe pojem „príroda a krajina“ jednotne, teda spojito a nerozdielne, pretože v súvislosti so zložkami a prvkami, o ktoré je každý povinný sa starať, nepoužíva privlastňovacie zámeno plurálu „ich“, ale singuláru „jej“. Uvedené len potvrdzuje veľmi silné prepojenie medzi týmito dvomi pojmami a často aj vzájomnú zameniteľnosť.

Na rozdiel od povinnosti chrániť prírodu a krajinu, ktorú právna úprava ukladá všetkým bez rozdielu, povinnosť realizovať starostlivosť o zložky a prvky prírody a krajiny sa chápe diferencovane, a to podľa možnosti subjektov práva, teda v zmysle solidarity tak, aby ten kto môže poskytnúť takúto starostlivosť, či už s ohľadom na jeho zamestnanie, povolanie, postavenie, funkciu, materiálne zabezpečenie či zákonné oprávnenie, vo väčšej miere, tak aj urobil.

Účelom všeobecnej ochrany prírody a krajiny je zachovanie, ochrana a zlepšovanie stavu životného prostredia, vytváranie územného systému ekologickej stability a udržiavanie územného systému ekologickej stability.

Zákonodarca opätovne zdýrazňuje význam územných systémov ekologickej stability a prisudzuje im obdobné postavenie ako životnému prostrediu samotnému.

Ustanovenie teda vyjadruje všeobecný zákonný imperatív smerujúci k ochrane a starostlivosti o prírodu a krajinu a ich zložky a prvky, pričom táto ochrana a starostlivosť musí sledovať zákonom vymedzený účel. Ochranu a starostlivosť o zložky a prvky prírody a krajiny treba chápať v najvšeobecnejšom zmysle bez akéhokoľvek obmedzenia (napr. ochrana a starostlivosť o zranenú poľovnú zver, pokiaľ napĺňa účel uvedený v tomto ustanovení zákona), ibaže by tento predpis ustanovoval inak (napr. odstraňovanie invázných druhov rastlín a invázných druhov živočíchov).

K odseku 2

Obmedzuje sa právo užívať významný krajinný prvok len na také užívanie, ktoré nenaruša jeho stav a zároveň, nielen, že neoslabuje jeho ekologicke-stabilizačnú funkciu, ale túto funkciu ani neohrozuje.

V rámci aj bežného obhospodarovania územia vytvárajúceho charakteristický vzhľad krajiny alebo územia prispievajúceho k ekologickej stabilite krajiny, najmä teda lesa, rašeliniska, brehového porastu, jazera, mokrade, rieky, brala, tiesňavy, kamenného mora, pieskového presypu, parku, aleje alebo remízy, ho možno obhospodarovať len takým spôsobom, ktorý nenaruša charakteristický vzhľad krajiny, a ktorý ani len neohrozuje ekologickeo-stabilizačnú funkciu tohto územia a ani ju vyslovene neoslabuje.

Účelom tohto ustanovenia zákona je tak vylúčiť nie len narušujúce užívanie významného krajinného prvku, ale aj ohrozujúce užívanie významného krajinného prvku, ktoré ho však v konečnom dôsledku nemusí narušiť.

K odseku 3

Zákonomdarca opätovne zvyrazňuje význam územných systémov ekologickej stability a ich vytváranie a udržiavanie považuje za verejný záujem. Navyše:

- osobám zapísaným v obchodnom registri,
- osobám, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia,
- osobám, ktoré podnikajú na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- fyzickým osobám, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu a sú zapísané do evidencie podľa osobitného predpisu a
- akýmkoľvek právnickým osobám iným ako tým, ktoré sú uvedené v prvej až tretej odrážke,

ukladá povinnosť už pri plánovaní činnosti, ktorou môžu ohroziť alebo priamo narušiť územný systém ekologickej stability, navrhnuť také opatrenia, ktoré prispejú k jeho vytvoreniu alebo udržaniu. Opätovne treba dbať na to, že zákon povinnosť navrhnuť opatrenia smerujúce k vytvoreniu alebo udržaniu územného systému ekologickej stability spája aj s ohrozujúcimi činnosťami, nielen s narušujúcimi.

K odseku 4

Ak osoby uvedené v predchádzajúcom odseku pri realizácii svojich činností priamo zasahujú do ekosystémov, zložiek ekosystémov, prvkov ekosystémov, sú povinné na vlastné náklady vykonať opatrenia, ktoré úplne predchádzajú ich poškodeniu a ničeniu alebo obmedzia ich poškodenie a ničenie na prípustnú mieru. Vo vzťahu k predchádzajúcemu odseku zákonodarca sprísňuje úpravu týkajúcu sa narušenia ekosystémov a ich zložiek a prvkov tak, že priamo ukladá povinnosť vykonať určité opatrenia.

K odseku 5

Zákonomdarca v súvislosti s opatreniami uvedenými v odsekoch 3 a 4, ktoré sú osoby uvedené v týchto odsekoch povinné navrhovať alebo vykonať

vať, ustanovuje povinnosť tieto opatrenia uvádzať už v návrhoch projektov, programov, plánov či ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov.

Zákon v súvislosti s porušením povinností resp. obmedzení uvedených v § 3 zákona nespája žiadnu sankciu. Práve prostredníctvom tohto odseku však možno plnenie povinností uvedených v predchádzajúcich odsekoch vynucovať najmä prostredníctvom vyjadrení štátnych orgánov ochrany prírody a krajiny vydaných podľa § 9 zákona.

Judikatúra

▪ Vzťah ochrany prírody a krajiny k bežnému obhospodarovaniu

... súd opätovne zdôrazňuje, že Zákon o ochrane prírody a krajiny a predpisy vydané k vykonaniu tohto zákona sú osobitnými predpismi vo vzťahu k Zákonu o lesoch a práve týmito predpismi je vyjadrené podľa názoru súdu aj zákonné obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu práve uvedeným predpisom, teda Zákonom o ochrane prírody. Hľadisko záujmu na ochrane prírody musí pri rozhodovaní hrať významnejšiu rolu ako obhospodarovanie lesov. Záujem na ochrane prírody a krajiny vyplýva aj zo Smerníc Európskej únie, a to konkrétne zo Smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín... (Rozsudok Krajského súdu Žilina, sp. zn. 21S 95/2011 z 23. mája 2012)

§ 4

Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov

(1) Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

(2) Ak činnosť uvedená v odseku 1 vedie k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov alebo k ich degenerácii, k narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku ich populácie, štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“) túto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedzí alebo zakáže.

(3) Zakazuje sa odchytať a usmrcovať živočíchy na miestach ich prirodzeného výskytu. Tento zákaz neplatí, ak sa odchytyvanie alebo usmrcovanie uskutočňuje v súvislosti s vykonávaním vedeckovýskumnej činnosti alebo ak hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka alebo poškodenie jeho majetku, alebo ak to ustanovujú osobitné predpisy¹⁷⁾ alebo tretia časť tohto zákona.

(4) Každý, kto buduje alebo plánovane rekonštruuje nadzemné elektrické vedenie, je povinný použiť také technické riešenie, ktoré bráni usmrčovaniu vtákov.

(5) Ak dochádza k preukázateľnému usmrčovaniu vtáctva na elektrických vedeniach alebo telekomunikačných zariadeniach, môže orgán ochrany prírody rozhodnúť, aby ich správca vykonal technické opatrenia zabráňujúce usmrčovaniu vtákov.

(6) Každý, kto buduje vodnú stavbu alebo líniovú stavbu, ktorá môže ohroziť zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácií druhov živočíchov v ich prirodzenom areáli v dôsledku narušenia alebo obmedzenia ich migračných trás, je povinný použiť také riešenie, ktoré zachováva migračnú priechodnosť. Za týmto účelom je povinný na vlastné náklady vykonal opatrenia umožňujúce migráciu živočíchov v miestach, ktoré sa križujú s ich migračnými trasami, a to zriadenie vhodných stavebných konštrukcií alebo technických zariadení a zabezpečenie ich funkčnosti.

(7) Ak je prevádzkou vodnej stavby alebo líniovej stavby ohrozené zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácií druhov živočíchov v ich prirodzenom areáli v dôsledku narušenia alebo obmedzenia ich migračných trás, môže orgán ochrany prírody po dohode s príslušným orgánom štátnej správy^{17a)} rozhodnúť, aby vlastník alebo správca vodnej stavby alebo líniovej stavby na vlastné náklady vykonal opatrenia na obnovu migračnej priechodnosti podľa odseku 6.

¹⁷⁾ Napríklad zákon č. 23/1962 Zb. v z. n. p., zákon č. 337/1998 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v z. n. p., zákon č. 139/2002 Z. z.

^{17a)} § 120 zákona č. 50/1976 v z. n. p.

Súvisiace ustanovenia zákona

§ 2, 3, 64, 68, 81 – 92

Súvisiace vnútroštátne právne predpisy

Zákon č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky v z. n. p.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p.

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v z. n. p.

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v z. n. p.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v z. n. p.

Zákon č. 139/2002 Zb. o rybárstve v z. n. p.

Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti životné prostredie

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v z. n. p. (vodný zákon)

Zákon č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Zákon č. 193/2005 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v z. n. p.

Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v z. n. p.

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v z. n. p.

Zákon č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín v z. n. p.

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

K § 4

Ustanovenie § 4 zákona upravuje v rámci všeobecnej ochrany prírody a krajiny osobitné podmienky ochrany rastlín a živočíchov. Pojem „rastlina“ je legislatívnou skratkou slovného spojenia „voľne rastúca rastlina“, ktorým zákonodarca rozumie jedinca rastlinného druhu alebo druhu húb, ktorého populácia sa udržuje samovoľne, a to aj v prípade jeho držby alebo pestovania mimo jeho prirodzeného výskytu v biotopoch. Pojem „živočích“ je legislatívnou skratkou slovného spojenia „voľne žijúci živočích“, ktorým sa rozumie jedinec živočíšneho druhu, ktorého populácia sa udržuje samovoľne, a to aj v prípade jeho držby vrátane chovu v ľudskej opatere.

V súvislosti s aplikáciou tohto ustanovenia teda treba mať na zreteli, že v ňom uvedené podmienky ochrany sa vzťahujú na všetky rastliny a živočichy bez ohľadu na to, či im zákonodarca poskytuje aj osobitnú ochranu podľa tretej časti zákona alebo nie, prípadne podľa zákona č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. alebo zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. či zákona č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v z. n. p.

V súvislosti s porušením vybraných odsekov tohto paragrafu zákon už spája aj určité sankcie podľa siedmej časti zákona, ktorá upravuje zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

K odseku 1

Ustanovuje sa všeobecná povinnosť pre každý subjekt práva, ktorý pri vykonávaní svojej činnosti môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny, živočichy alebo biotopy druhov rastlín alebo živočíchov, postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu, poškodzovaniu alebo ničeniu.

V súvislosti s vykonávaním činností potenciálne ohrozujúcich, poškodzujúcich alebo zničujúcich rastliny, živočíchy a ich biotopy zákonodarca teda do istej miery pripúšťa možnosť ich úhynu, poškodenia alebo ničenia, nesmie však ísť o taký úhyn, poškodenie alebo zničenie, ktorému sa dalo predísť vhodnejším postupom. Vo vzťahu k všeobecnej ochrane rastlín a živočíchov sa teda nepriamo ustanovuje povinnosť použiť najlepšie dostupné technológie a postupy, ktoré majú na rastliny, živočích a ich biotopy najmenší nepriaznivý účinok.

K odseku 2

Ak činnosti uvedené v predchádzajúcom odseku, teda činnosti potenciálne ohrozujúce, poškodzujúce alebo zničujúce rastliny, živočíchy a ich biotopy, vedú k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov, degenerácii druhov rastlín a živočíchov, narušeniu rozmnožovacích schopností druhov rastlín a živočíchov alebo k zániku populácie druhov rastlín a živočíchov, zákonodarca dáva okresným úradom ako štátnym orgánom ochrany prírody a krajiny príslušným podľa § 68 písm. g) zákona právomoc takúto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedziť alebo zakázať.

V praxi sa toto ustanovenie najčastejšie používa pri vyhlasovaní tzv. „ochranných zón“, ktorými sa rozumie špecifické obmedzenie alebo zákaz vykonávania vybraných činností na vymedzenom území s cieľom zabezpečiť ochranu napr. hniezdných lokalít chránených druhov vtákov.

O obmedzení alebo zákaze vykonávania vybranej činnosti rozhoduje okresný úrad v správnom konaní, ktoré sa z procesnoprávneho hľadiska riadi príslušnými ustanoveniami zákona a všeobecnými predpismi o správnom konaní, najmä teda zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p.

Takému konaniu však musí predchádzať upozornenie, ktorým sa má na myslí v zásade formálny list, ktorým okresný úrad upovedomí dotknutý subjekt o tom, že činnosť, ktorú vykonáva, vedie k dôsledkom uvedeným v tomto odseku, a že v prípade neupustenia od jej vykonávania ju obmedzí alebo zakáže. Na vydanie upozornenia podľa § 4 ods. 2 zákona sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p. v rozsahu vyplývajúcom z § 3 ods. 7 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p.

V záujme právnej istoty regulovaných subjektov by každému rozhodnutiu podľa § 4 ods. 2 zákona malo predchádzať samostatné upozornenie. Na základe jedného upozornenia nemožno vydať opakovane viacero rozhodnutí podľa § 4 ods. 2 zákona k tej istej činnosti. Takéto upozornenie by sa spravidla nemalo

spájať s upovedomením o začatí konania vo veci vydania rozhodnutia podľa § 4 ods. 2 zákona.

Porušenie obmedzenia alebo zákazu možno posúdiť ako iný správny delikt alebo priestupok podľa siedmej časti zákona.

Toto ustanovenie je významné aj preto, že v zákone zavádza legislatívnu skratku „orgán ochrany prírody“, ktorým sa má na mysli akýkoľvek štátny orgán ochrany prírody a krajiny.

K odseku 3

Zákonodarca ustanovuje jeden z mála zákazov druhej časti zákona ako aj zákonné výnimky z tohto zákazu. Ide o všeobecný zákaz odchyťovania a usmrčovania akýchkoľvek živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu. Pri porovnaní so znením odseku 1 je zrejmé, že zákaz uvedený v odseku 3 sa týka najmä úmyselného konania smerujúceho k obmedzovaniu pohybu či spôsobe- niu úhynu živočíchov. Zákonodarca tiež určuje zákonné výnimky z tohto záka- zu. Porušenie zákazu možno posúdiť ako iný správny delikt alebo priestupok podľa siedmej časti zákona.

K odseku 4

V súvislosti s častými úhynmi vtákov v okolí nadzemných elektrických vedení v dôsledku mechanických zranení pri kolízii či zranení spôsobených prechodom elektrického prúdu zákonodarca ustanovil všeobecnú povinnosť každému, kto uskutočňuje výstavbu nového nadzemného elektrického vedenia alebo plánovanú rekonštrukcie jestvujúceho nadzemného elektrického vedenia, použiť také technické riešenie, ktoré takýmto úhynom zabraňuje. Táto povin- nosť sa nevzťahuje na neplánovaného rekonštrukcie v dôsledku vzniknutej ha- varijnej situácie. Treba tiež uviesť, že v súvislosti s porušením tejto povinnosti zákon nespája žiadnu sankciu.

K odseku 5

Ak jestvujúce elektrické vedenie či telekomunikačné zariadenie preukáza- teľne spôsobuje usmrčovanie vtáctva, okresný úrad ako štátny orgán ochrany prírody a krajiny príslušný podľa § 68 písm. g) zákona môže správcovi toh- to elektrického vedenia či telekomunikačného zariadenia rozhodnutím uložiť povinnosť vykonať na ňom také technické opatrenia, ktoré zabránia usmrčo- vaniu vtákov. O uložení tejto povinnosti rozhoduje okresný úrad v správnom konaní, ktoré sa z procesnoprávneho hľadiska riadi príslušnými ustanoveniami zákona a všeobecnými predpismi o správnom konaní, najmä teda zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p. Porušenie tak- to uloženej povinnosti možno posúdiť ako iný správny delikt alebo priestupok podľa siedmej časti zákona.

K odseku 6

Pribúdajúce množstvo vodných stavieb a líniových stavieb v krajine spôsobuje jej fragmentáciu, ktorá má v konečnom dôsledku veľmi nepriaznivý vplyv na druhy a biotopy druhov. Fragmentáciou sa rozumie rozdelenie lokalít s výskytom rastlín a živočíchov na menšie a viac izolované jednotky. Vzniknuté migračné bariéry majú veľmi nepriaznivý vplyv najmä na vodné a terestrické živočíchy, ktorých populácie sú týmto spôsobom tiež fragmentované a tým oslabované. Malé izolované populácie sa totiž ťažko vyrovnávajú s prirodzenými výkyvmi početnosti a v dlhodobej perspektíve sa môže prejaviť aj nedostatočná genetická rozmanitosť izolovaných populácií.

Zákonodarca tak každému, kto uskutočňuje výstavbu vodných stavieb alebo líniových stavieb, ustanovuje všeobecnú povinnosť použiť také technické riešenie, ktoré zachová migračnú priechodnosť. Plnenie tejto povinnosti však možno vymáhať len vtedy, keď v dôsledku výstavby takejto stavby dochádza k narušeniu alebo obmedzeniu migračných trás živočíchov, ktoré môže ohroziť zabezpečenie priaznivého stavu populácií v ich prirodzenom areáli.

Ustanovenie § 52 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v z. n. p. (vodný zákon) definuje vodné stavby ako stavby, ich súčasti alebo ich časti, ktoré umožňujú osobitné užívanie vôd alebo iné nakladanie s vodami. Súčasťou vodnej stavby sa rozumie ďalší objekt, ktorý súvisí s prevádzkovým, výrobným alebo technologickým zariadením pri prevádzke vodnej stavby vrátane obslužných komunikácií a inžinierskych sietí, ktoré slúžia k jej činnosti. Toto ustanovenie uvádza aj demonštratívny výpočet vodných stavieb. V prípade pochybností či ide o vodnú stavbu alebo jej súčasť, o tom rozhodne orgán štátnej vodnej správy podľa § 52 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (vodný zákon) v z. n. p.

Ustanovenie § 139 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v z. n. p. ako líniové stavby len demonštratívne uvádza:

- ropovody, plynovody, produktovody, teplovody,
- diaľnice, cesty a miestne komunikácie,
- stavby dráh,
- podzemné a nadzemné vedenia rozvodu elektriny,
- vodovodné a kanalizačné rady, ochranné hrázde, plavebné a derivačné kanály,
- vedenia elektronickej komunikačnej siete,
- letiská,
- prístavy.

V prípade pochybnosti, či ide o líniovú stavbu alebo jej súčasť, podľa § 139 ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v z. n. p., rozhodne o tom orgán štátnej správy príslušný na jej povolenie.

Každý subjekt, na ktorý vzťahuje povinnosť podľa tohto odseku, je teda povinný na vlastné náklady v miestach križovania vodných stavieb alebo líniových stavieb s migračnými trasami živočíchov uskutočniť také opatrenia, ktoré umožnia migráciu živočíchov, a to prostredníctvom vhodných stavebných konštrukcií alebo technických zariadení. Vzhľadom na rozmanité vlastnosti migračných bariér a dotknutých lokalít zákonodarca bližšie nešpecifikuje technické požiadavky na použité stavebné konštrukcie či technické zariadenia, v zásade by však mali zohľadňovať biologické požiadavky dotknutých druhov a danosti okolitého prostredia.

Toto ustanovenie určuje aj povinnosť zabezpečiť funkčnosť takýchto stavebných konštrukcií a technických zariadení. Porušenie tejto povinnosti možno posúdiť ako iný správny delikt alebo priestupok podľa siedmej časti zákona.

K odseku 7

Tak ako pri jestvujúcom elektrickom vedení či telekomunikačnom zariadení podľa odseku 5, právna úprava priznáva okresnému úradu ako štátnemu orgánu ochrany prírody a krajiny príslušnému podľa § 68 písm. g) zákona osobitné oprávnenie správcovi alebo vlastníkovi vodnej stavby alebo líniovej stavby rozhodnutím uložiť povinnosť obnoviť narušený migračný koridor.

Pre vydanie takéhoto rozhodnutia však zákonodarca ustanovuje podmienky, ktoré musia byť splnené pre to, aby príslušný okresný úrad mohol podľa tohto odseku postupovať. V prvom rade musí byť ohrozené zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácií dotknutých druhov živočíchov. V druhom rade musí okresný úrad takýto postup vopred dohodnúť s príslušným orgánom štátnej správy. V prípade vodnej stavby ním bude orgán štátnej vodnej správy. Ak ide o inú líniovú stavbu, dotknutých orgánov môže byť viacero, v zásade to však budú orgány na úseku štátnej správy cestnej, leteckej či dráhovej dopravy. Osoba, ktorej bola uložená povinnosť podľa tohto odseku vykonáva opatrenia na obnovu migračných trás na vlastné náklady.

Judikatúra

- **Princíp prevencie, vzťah všeobecnej ochrany prírody a krajiny a osobitnej ochrany prírody a krajiny**

...vzhľadom na to, aj z citovaného ustanovenia § 4 ods. 1, resp. aj § 4 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. vyplýva tzv. všeobecná prevenčná povinnosť ochrany prírody a krajiny

a teda aj podľa názoru súdu bolo možné vysloviť zákaz ťažby lesných porastov a s ňou súvisiace hospodárske aktivity špecifikovaný pod písm. a) a aj zákaz špecifikovaný pod písm. b) výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia aj na dané územie národného parku, resp. chráneného vtáčieho územia a územia celoeurópskeho významu. Vzhľadom na to aj logicky, pokiaľ by orgán ochrany prírody nepristúpil k takémuto riešeniu, ťažbou dreva, resp. aj inou hospodárskou činnosťou zo strany žalobcu, by sa aj podľa názoru súdu masív Smrekovice celkom vyťažil a potom by už v podstate nebolo ani čo chrániť v zmysle Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z., t. j. podľa názoru súdu bolo namieste použitie § 4 ods. 1, 2 zákona č. 543/2002 Z. z., ktorý podľa názoru súdu vo vzťahu k ochrane prírody a krajiny má aj prevenčný charakter; a teda zákaz ťažby tak, ako sa skonštatoval vo výrokovej časti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, bol za danej situácie namieste...

...nemožno sa tak stotožniť ani s názorom žalobcu, že ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z., ktoré upravujú osobitnú ochranu prírody a krajiny (§ 11 – 53 zákona č. 543/2002 Z. z.) vylučujú použitie ustanovení o všeobecnej ochrane prírody a krajiny (§ 3 – 10 zákona č. 543/2002 Z. z.), podľa ktorých (§ 4 ods. 2 a § 8 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.) bol žalobcovi daný špecifikovaný zákaz preskúmanými rozhodnutiami. Podľa názoru súdu sa prakticky všetky ustanovenia druhej časti zákona [s výnimkou novelizovaných ustanovení § 6 ods. 4 a § 7 ods. 2, a ktorých použitie vylučuje § 14 ods. 1 písm. d) a § 15 ods. 1 písm. h) zákona] sa v plnom rozsahu uplatňujú aj na chránené územia a ich ochranné pásma. Ustanovenia všeobecnej ochrany prírody a krajiny druhej časti zákona vytvárajú rámec ochrany osobitnej časti zákona o ochrane prírody a krajiny a uplatňujú sa spoločne, čo je zrejme aj z toho, že osobitná ochrana nie je zákonom upravená komplexne, pričom tretia časť zákona č. 543/2002 Z. z. (§ 11 – 53 zákona č. 543/2002 Z. z.), ktorá upravuje osobitnú ochranu prírody a krajiny, neobsahuje ustanovenia, na základe ktorých by mohol orgán ochrany prírody preventívne obmedziť alebo zakázať činnosť, ktorou môže byť ohrozený predmet ochrany chráneného územia, resp. chránené druhy, pričom súd zdôrazňuje a poukazuje na to, že základným princípom pri ochrane prírody a krajiny, resp. životného prostredia je základný princíp prevencie. Vzhľadom na to, že dôsledky poškodenia prírody a krajiny, teda životného prostredia, sú často nenapraviteľné, treba takýmto poškodeniam prírody resp. celkovo životného prostredia predovšetkým predchádzať, a to práve aj zákazom, ktorý bol daný žalobcovi vo vzťahu k vykonávaniu jeho činnosti na chránenom území... **(Rozsudok Krajského súdu Žilina, sp. zn. 21S 95/2011 z 23. mája 2012)**

▪ Princíp prevencie

„...súd zastáva stanovisko, že správny orgán mohol na základe žiadosti navrhovateľa, za danej situácie, postupovať podľa § 4 a § 8 zákona č. 543/2002 Z. z. Zároveň zastáva názor, že boli splnené aj všetky kogentné zákonné podmienky zakotvené v hypotéze uvedených ustanovení. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že sa vyžaduje, aby k vykonávaniu činnosti vedúcej k ohrozeniu, poškodeniu alebo zničeniu prírody už došlo, naopak, zastáva názor, že postačuje, ak je preukázaná potenciálna možnosť, napr. v budúcnosti plánovaná činnosť, ako je to v danom prípade, v dôsledku ktorej by mohlo nastať ohrozenie, poškodenie alebo zničenie prírody (rastliny, živočícha alebo ich biotopov), ako to predpokladá ustanovenie § 4 ods. 1, 2 zákona o ochrane prírody. Predmetné ustanovenie treba rozumieť

v zmysle zásady prevencie a predbežnej opatrnosti. Obdobne aj ustanovenie § 8 ods. 1 zákona o ochrane prírody. Nie je teda nevyhnutné, aby šlo o činnosť, ktorá sa už reálne vykonáva, resp. ktorou už došlo k poškodeniu, či zničeniu prírody a krajiny. Pokiaľ by orgán ochrany prírody nepristúpil k takémuto riešeniu, ťažbou dreva, resp. inou hospodárskou činnosťou zo strany žalobcu, by aj podľa názoru súdu mohlo dôjsť k takému nežiaducemu zásahu do predmetu ochrany, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť k úplnému zmareniu účelu vyhlásenia prírodnej rezervácie Bystrá dolina. Základným princípom pri ochrane prírody a krajiny, resp. životného prostredia, je základný princíp prevencie, pretože dôsledky poškodenia prírody a krajiny, teda životného prostredia, sú často nezvratné, nenapraviteľné, preto je nutné takýmto poškodeniam predovšetkým predchádzať, pričom jedným zo spôsobov akým to možno zabezpečiť je práve rozhodnutie o zákaze vykonávania činností, ktorý bol daný žalobcovi vo vzťahu k jeho plánovanej činnosti na chránenom území.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 S6O 45/2015 z 28. 4. 2016)

§ 5

Priaznivý stav ochrany druhu, priaznivý stav ochrany prírodného biotopu a priaznivý stav časti krajiny

(1) Stav ochrany druhu sa považuje za priaznivý, keď

- a) údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu,
- b) prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a pravdepodobne sa ani v dohľadnej budúcnosti nebude zmenšovať a
- c) existuje a pravdepodobne bude aj naďalej existovať dostatočne veľký biotop na dlhodobé udržanie jeho populácie.

(2) Stav ochrany prírodného biotopu sa považuje za priaznivý, keď

- a) jeho prirodzený areál a územie, ktoré v tomto areáli pokrýva, sú stabilné alebo sa zväčšujú,
- b) špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú potrebné na jeho dlhodobé udržanie, existujú a pravdepodobne budú existovať aj v dohľadnej budúcnosti,
- c) stav ochrany jeho typických druhov je priaznivý.

(3) Za priaznivý stav osobitne chránenej časti prírody a krajiny, navrhovaného územia európskeho významu (§ 27) a územia medzinárodného významu (§ 17 ods. 11) z hľadiska ich ochrany (ďalej len „priaznivý stav časti krajiny“) sa považuje stav, keď predmet ochrany je v súlade s cieľmi ich ochrany určenými v dokumentácii ochrany prírody a krajiny tohto územia podľa tohto zákona.

(4) Udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme.

(5) Vlastník, správca alebo nájomca pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny, v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní (§ 61) zabezpečiť priaznivý stav časti krajiny.

(6) Ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nemožno zabezpečiť bežným obhospodarovaním (§ 61), možno vlastníčkovi, správcovi alebo nájomcovi dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 60).

(7) Ak vlastník, správca alebo nájomca dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) (ďalej len „organizácia ochrany prírody“) na vlastné náklady.

Súvisiace ustanovenia zákona

§ 2, 3, 17, 27, 54, 60, 61, 64, 67

Súvisiace vnútroštátne právne predpisy

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v z. n. p.

Zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v z. n. p.

Zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe v z. n. p.

Zákon č. 139/2002 Zb. o rybárstve v z. n. p.

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona

č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v z. n. p.

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Súvisiace európske právne predpisy

(Pozri § 1, str. 17, bod 1)

K § 5

Ustanovenie § 5 nadväzuje na základné pojmy „stav ochrany prírodného biotopu“ a „stav ochrany druhu“, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 2 ods. 2 písm. w) a zb) zákona. Zároveň treba uviesť, že ide o pojmy pochádzajúce zo smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení, ktorá je do slovenského

právneho poriadku transponovaná práve týmto zákonom. Podľa čl. 1 písm. a) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení na účely tejto smernice pojem „ochrana“ znamená súbor opatrení vyžadovaných na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a populácií druhov divokej fauny a flóry v priaznivom stave ako je definovaný v čl. 1 písm. e) a písm. i) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení. Cieľom smernice je teda dosahovanie priaznivého stavu ochrany prírodných biotopov a priaznivého stavu ochrany druhov.

Účelom ustanovenia § 5 je preto určiť kritéria, podľa ktorých možno stav ochrany prírodného biotopu a stav ochrany druhu hodnotiť a skúmať či je priaznivý alebo nie, a teda či sú naplnené ciele smernice resp. aj zákona.

Nad rámec smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení ustanovenie § 5 definuje aj kritéria priaznivého stavu osobitne chránenej časti prírody a krajiny a upravuje spôsoby, akými ho možno dosiahnuť.

K odseku 1

Takmer doslovne sa preberá definícia priaznivého stavu ochrany druhu uvedenú v čl. 1 písm. i) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení a určuje tri podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené, aby bolo možné stav ochrany druhu považovať za priaznivý.

Pre hodnotenie stavu ochrany druhu treba poznať údaje o populácii tohto druhu umožňujúce analyzovať jej dynamiku, veľkosť biotopu a jeho schopnosť zachovať takúto populáciu ako aj rozlohu územia, ktoré tvorí prirodzený areál dotknutého druhu.

K odseku 2

Kritéria pre zistenie, či je stav ochrany prírodného biotopu priaznivý, sú rovnako takmer doslovne prevzaté z čl. 1 písm. e) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení a nadväzujú na v predchádzajúcom odseku definovaný priaznivý stav ochrany druhu. Zákonodarca tiež určuje tri podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené, aby bolo možné stav ochrany prírodného biotopu považovať za priaznivý.

Pre hodnotenie stavu ochrany prírodného biotopu tak treba poznať údaje o území tvoriacom jeho prirodzený areál, štruktúru a funkcie nevyhnutné na zachovanie tohto prírodného biotopu ako aj informácie o jeho typických druhoch.

K odseku 3

Zákon zavádza legislatívnu skratku „priaznivý stav časti krajiny“, ktorou sa rozumie priaznivý stav taxatívne určených objektov. Poznanie rozsahu tejto skratky je potrebné aj pre účely poskytovania finančného príspevku podľa § 60 zákona. Zároveň z tohto ustanovenia vyplýva, čo zákonodarca považuje za „časť krajiny“.

Priaznivý stav časti krajiny právna úprava definuje ako taký stav, keď stav predmetu ochrany, teda stav hodnoty požadujúcej ochranu podľa tohto zákona, je v súlade s cieľmi ochrany určenými v dokumentácii ochrany prírody a krajiny tohto územia podľa tohto zákona.

Napriek tomu, že legálna definícia osobitne chránenej časti prírody a krajiny uvedená v § 2 ods. 2 písm. o) zákona zahŕňa aj chránené druhy, hodnotenie ich priaznivého stavu sa uskutočňuje výlučne podľa kritérií uvedených v odseku 1 pre zisťovanie priaznivého stavu ochrany druhov a nie podľa kritéria pre určenie priaznivého stavu časti krajiny uvedeného v tomto odseku. Uvedené vyplýva okrem iného aj z toho, že zákonodarca v tomto ustanovení uvádza dodatok „tohto územia“ a teda je zřejmé, že priaznivý stav časti krajiny hodnotí územia a nie druhy.

Jednotlivé druhy dokumentácie ochrany prírody a krajiny, ktoré určujú ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie, upravuje § 54 zákona.

K odseku 4

Dosahovanie a udržiavanie stavu predmetu ochrany častí krajiny, ktoré sú vymedzené v predchádzajúcom odseku, v súlade s cieľmi ochrany určenými v ich dokumentácii ochrany prírody a krajiny, považuje zákonodarca za tak významné, že ich vykonávanie považuje za verejný záujem, čo zvyšuje dôraz na spôsob akým sú tieto časti prírody užívané a obhospodarované.

K odseku 5

Pri bežnom obhospodarovaní pozemkov, ktoré sú súčasťou chránených území vrátane území medzinárodného významu, území európskeho významu, vrátane navrhovaných území európskeho významu, súkromných chránených území, chránených objektov a ochranných pásiem, zákonodarca ukladá vlastníčkovi, správcovi alebo nájomcovi takýchto pozemkov povinnosť obhospodarovať tieto pozemky tak, aby bol zabezpečený priaznivý stav časti krajiny.

Bežným obhospodarovaním sa podľa § 61 zákona rozumie:

- obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy v súlade so zákonom č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.,

- bežné hospodárenie v lesoch podľa zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v z. n. p. bez obmedzujúcich požiadaviek orgánov ochrany prírody vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe,
- hospodárenie na inom ako uvedenom pozemku, ktoré je v súlade s podmienkami určenými v povolení činnosti podľa osobitných predpisov, napr. podľa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v z. n. p. alebo zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v z. n. p. atď.

Zákon však v súvislosti s porušením povinnosti vyplývajúcej z tohto odseku nespája žiadnu sankciu.

K odseku 6

Uskutočňovanie činností na dosiahnutie a udržiavanie priaznivého stavu časti krajiny prednostne vlastníkom, správcom alebo nájomcom dotknutých pozemku zákon nevyháňa prostredníctvom hrozby sankcií, ale prostredníctvom spolupodieľania sa na zvýšených nákladoch v súvislosti s obhospodarovaním pozemkov nad rámec bežného obhospodarovania. V takých prípadoch zákonodarca osobitne priznáva týmto osobám právo získať pre vykonanie týchto opatrení finančný príspevok, ktorý sa poskytuje na základe písomnej zmluvy s okresným úradom v sídle kraja ako štátnym orgánom ochrany prírody a krajiny príslušným podľa § 67 písm. o) tohto zákona alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody za podmienok ustanovených v § 60 zákona. Na získanie takého finančného príspevku však nejestvuje právny nárok.

K odseku 7

Právna úprava kladie veľký dôraz na dosiahnutie a udržiavanie priaznivého stavu časti krajiny prednostne vlastníkom, správcom alebo nájomcom dotknutých pozemkov. Zákonodarca však pripúšťa aj prípady, kedy treba dosiahnutie a udržiavanie priaznivého stavu časti krajiny zabezpečiť aj inak, a to prostredníctvom organizácie ochrany prírody a krajiny zriadenej MŽP SR podľa § 65 ods. 1 písm. k) zákona na jej vlastné náklady. Ide o prípady, keď vlastník, správca alebo nájomca dotknutých pozemkov nezabezpečí priaznivý stav časti krajiny ani po predchádzajúcom upozornení alebo zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny je potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia.

Zákon vyslovene neurčuje, ktorý štátny orgán ochrany prírody a krajiny je príslušný upozorniť vlastníka, správcu alebo nájomcu dotknutých pozemkov na povinnosť zabezpečiť dosiahnutie a udržiavanie priaznivého stavu časti krajiny. Z dikcie jednotlivých kompetenčných ustanovení uvedených v piatej

časti zákona, takéto upozornenie možno považovať za „plnenie ďalších úloh vo veciach ochrany prírody a krajiny ustanovených v druhej až štvrtej časti tohto zákona“ a teda príslušným orgánom je ako MŽP SR, tak aj okresný úrad v sídle kraja, okresný úrad či dokonca aj ŠOP SR.

Zavádza sa nová legislatívna skratka „organizácia ochrany prírody“, ktorou sa rozumie organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená MŽP SR podľa § 65 ods. 1 písm. k) zákona. Podľa § 65 ods. 1 písm. k) zákona MŽP SR zriaďuje a riadi organizácie ochrany prírody, ktorých prostredníctvom zabezpečuje výkon štátnej ochrany prírody a krajiny. Ide o rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. MŽP SR má zriadenú jednu rozpočtovú organizáciu, a to SIŽP, ktorej zákon dokonca priznáva postavenie štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny a osem príspevkových organizácií. Z týchto ôsmich príspevkových organizácií sa na zabezpečovaní výkonu štátnej ochrany prírody a krajiny podľa zákona podieľajú tri, a to Národná zoologická záhrada Bojnice (vykonáva správu chránených druhov, ktoré sa stali majetkom štátu podľa § 94 zákona), Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva (vedie zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny podľa § 51 zákona) a najmä Štátna ochrana prírody SR, ktorá plní mnoho úloh pre ňu vyplývajúcich najmä z ustanovenia § 65a zákona. S ohľadom na uvedené treba pri aplikácii zákona dôsledne sledovať, ktorá organizácia ochrany prírody sa má na mysli. V zásade však možno povedať, že väčšina ustanovení zákona, ktoré používajú skratku organizácia ochrany prírody, má na mysli Štátnu ochranu prírody SR (ŠOP SR). Tak je to aj v prípade zabezpečenia priaznivého stavu časti krajiny podľa tohto odseku.

§ 6

Ochrana prírodných biotopov

(1) Ochrana prírodných biotopov je súbor opatrení potrebných na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu biotopov európskeho významu a biotopov národného významu.

(2) Ak orgán ochrany prírody a krajiny vo vyjadrení podľa § 9 ods. 1 upozorní, že činnosťou, ku ktorej sa dáva vyjadrenie, môže dôjsť k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je na uskutočnenie tejto činnosti potrebný súhlas orgánu ochrany prírody. Súhlas obsahuje aj

a) identifikáciu biotopu európskeho významu a biotopu národného významu,